

Výročná správa OZ Človek v ohrození 2005

Slovo na úvod

Milí priatelia a podporovatelia,

združenie Človek v ohrození už šesť rokov poskytuje pomoc ľuďom, ktorí sú ohrození v dôsledku konfliktov, prírodných katastrof alebo porušovaniu ľudských práv.

Rok 2005 sa zapíše do histórie ako rok výnimočne poznačený prírodnými katastrofami, počnúc cunami v južnej Ázii, končiac zemetrasením v Pakistane.

Vďaka nebývanej solidarite verejnosti a firiem voči obetiam cunami sa podarilo na Slovensku humanitárnym organizáciám vyzbierať historicky najväčšiu sumu peňazí, darovaných na pomoc ľuďom v inej krajine. Združenie Človek v ohrození otvorilo po Afganistane svoju druhú stálu misiu na Srí Lanke, ktorá sa venuje post-humanitárnej obnove územia.

Rok 2005 priniesol združeniu aj skúsenosti s pomocou novej cieľovej skupine – skupine utečencov, ktorí prichádzajú na Slovensko najmä z krízových oblastí sveta.

Existujúce projekty rozvojovej pomoci v Afganistane a v Kosove zaznamenali svoje rozšírenie, čo do počtu aktivít a nových cieľových skupín. V Afganistane sme sa cielene venovali rôznym aspektom pomoci vidieckym ženám, v Kosove sme sa okrem podpory novinárov začali venovať pomoci mladým nezamestnaným ľuďom. Rozšírili sme naše aktivity na Kube, kde okrem podpory demokratického hnutia a rodín politických väzňov podporujeme aj šírenie informácií o prechode našej krajiny na otvorenú spoločnosť. Podobne sa naše projekty v krajinách západného Balkánu začínajú viac orientovať na prenos slovenských skúseností z transformácie a z reforiem, ktoré získali aktivisti, mimovládne organizácie či médiá na Slovensku.

Na Slovensku sme v snahe získať pochopenie novej generácie pre podporu myšlienok našej práce rozvinuli vzdelávacie projekty, ktoré realizujeme na základných a stredných školách na celom Slovensku. Učitelia a stredoškolskí aktivisti prostredníctvom našich metodických materiálov a dokumentárnych filmov vedú mladú generáciu k tolerancii, zvýšeniu empatie a pomoci druhým, k pochopeniu ľudských práv a globálnych problémov.

Dúfame, že aspoň v malej miere meníme svet k lepšiemu. Ďakujeme Vám, pretože bez Vašej dôvery a pomoci by naša práca nebola možná.

Nora Beňáková
riaditeľka

Humanitárne projekty v zahraničí

SOS Pakistan

V októbri 2005 vyhlásilo združenie verejnú zbierku SOS Pakistan na pomoc obetiam zemetrasenia, ktoré postihlo Pakistan 8. októbra. Z výnosu zbierky (2,6 milión Sk, z toho 1 milión príspevok MZV SR) sa doteraz pomohlo 460 rodinám v málo prístupných oblastiach mimo väčších miest, do ktorých smerovala medzinárodná pomoc. Organizácia Človek v ohrození zrealizovala v spolupráci s pakistanskou organizáciou AWRC nákup 100 stanov a distribúciu 460 balíkov potravín, 560 sád kuchynských potrieb, 480 prikrývok, 430 rohoží, 700 sád s hygienickými potrebami pre ženy a 110 varičov pre rodiny v oblasti Mansehra, Balakot, Abbotabad, Muzafarabad, Battagram a v horskej oblasti Kaleesh. Zároveň sme finančne prispeli na prenájom ubytovania pre 9 rodín, ktoré prišli o svoj dom. Pomoc koordinovala a monitorovala humanitárna pracovníčka združenia, ktorá pôsobí v susednom Afganistane.

Ďakujeme za podporu:

- MZV SR
- spoločnosti Orange Slovensko za zriadenie SMS čísla na pomoc Pakistanu
- všetkým individuálnym darcom

SOS ÁZIA

Posledné dni roku 2004 poznamenala južnú Áziu najväčšia prírodná katastrofa storočia. Dva dni po zemetrasení poskytlo združenie slovenským záchranárom z Komplexnej centrálnej záchranej služby Gabčíkovo dar vo výške 50.000 Sk na zabezpečenie záchranárskej misie na Srí Lanke. Dňa 3. 1. 2005 združenie vyhlásilo zbierku SOS ÁZIA, v rámci ktorej sa podarilo vyzbierať takmer 17 miliónov Sk. Okrem toho grant vo výške 112.000 USD poskytlo MZV SROV.

Srí Lanka

Od 16.1. 2005 funguje na juhu Srí Lanky v provincii Matara stála misia združenia s dvomi slovenskými humanitárnymi pracovníkmi.

Aktivity, ktoré sme zrealizovali v roku 2005:

- V marci združenie distribuovalo rybárom z obcí Kudawella, Unakurawa a Mawella na juhu Srí Lanky 50 rybárskych člnov, vyrobených v dielni zriadenej združením. Rybolov je hlavným zdrojom obživy pre komunity, ktoré prišli o svoje domy, člny, rybárske siete a všetok majetok.
- V apríli združenie distribuovalo sady náradia 45 malým remeselníkom, ktorí prišli o svoje nástroje, a tým pádom aj o možnosť práce.
- 21. decembra združenie oficiálne odovzdalo rodinám, ktoré prišli o obydlie prvých 25 domov v novovybudovanej dedine Arahena, v provincii Matara. V prvom polroku 2006 bude dokončených ďalších 20 domov, komunitné centrum a obchody, aby nová dedina poskytovala viac ako 200 obyvateľom kompletnú infraštruktúru.

Indonézia

V marci 2005 vycestoval s finančnou podporou Kanadskej medzinárodnej rozvojovej agentúry zástupca združenia do Indonézie, kde v spolupráci s miestnou organizáciou INSIST pripravil projekt na Sumatre v provincii Aceh. Projekt realizovaný prostredníctvom organizácie INSIST, je zameraný na výstavbu domov formou priameho zapojenia komunity do stavebných prác. Pôsobenie zahraničných humanitárnych pracovníkov v konfliktnéj provincii Aceh je z dlhodobého hľadiska neisté, z tohto dôvodu sa združenie rozhodlo realizovať projekt prostredníctvom lokálneho partnera. Projekt sa koná v dedine Meunasah Blang, provincia Aceh, Sumatra. Stavebné práce začali v septembri 2005 a do konca roka 2005 bolo dokončených 12 nových domov. Ukončenie stavebného projektu sa predpokladá do prvej polovice roka 2006.

Ďakujeme za podporu:

- MZV SR za grant z programu SlovakAid vo výške 112.000 USD
- Nadácii Slovenského plynárenského priemyslu za dar 3 mil. Sk
- Orange Slovensko za dar 544.000 Sk a za realizáciu zbierky prostredníctvom SMS, prostredníctvom ktorej sa vyzbieralo takmer 5,5 mil. Sk
- Slovak Telecom za dar 500.000 Sk
- Slovenskej sporiteľni za dar 500.000 Sk
- Nadácii Ekopolis za dar 200.000 Sk
- všetkým individuálnym darcom

Povodne v Rumunsku

Ako reakciu na júlové povodne v Rumunsku poskytlo združenie mestu Comanesti v župe Bacau na východe Rumunska, jednej z najviac postihnutých oblastí tohoročnými povodňami, dve elektrocentrály a štyri čerpadlá. Šiestim rodinám, ktorým voda zničila domy, sme darovali z výnosu zbierky 600 euro.

Ďakujeme za podporu:

- individuálnym darcom

Humanitárne a sociálne projekty na Slovensku

Humanitárny a sociálny program pre starších Rómov

V rámci humanitárnych a sociálnych programov Medzinárodnej organizácie pre migráciu (IOM) implementovalo združenie od júla 2004 do mája 2005 program humanitárnej pomoci pre starších ľudí v núdzi, ktorí prežili prenasledovanie nacistickým režimom, pretože boli Rómovia. Humanitárna pomoc bola určená pre 1.850 starších Rómov v takmer 175 lokalitách na západnom Slovensku. Forma pomoci: poskytovanie materiálnej výpomoci (trvanlivé potraviny, hygienické prostriedky), zdravotnícka starostlivosť (preplácanie účtov za lieky a zdravotné pomôcky, návšteva lekára) a výpomoc v zimnom období (dodávky drevených brikiet a posteľnej bielizne).

Ďakujeme za podporu:

- Medzinárodnej organizácii pre migráciu

Pomoc utečencom

V roku 2005 sa združenie rozhodlo rozšíriť svoje aktivity na oblasť pomoci utečencom, ktorí prichádzajú vo väčšine prípadov z krízových oblastí a na Slovensku žiadajú o azyl v dôsledku ich prenasledovania na základe politickej, náboženskej alebo etnickej príslušnosti.

Sociálna asistenciu azyľantom a žiadateľom o azyl

Komplexnú sociálnu asistenciu poskytovalo združenie s podporou UNHCR v roku 2005 žiadateľom o azyl vo Zvolene a Liptovských Vlachoch, ako aj novopriznaným azyľantom v prvej fáze integrácie vo Zvolene. Druhá fáza integrácie a sociálnej asistencie sa realizovala po odchode azyľantov z Integrovaného strediska vo Zvolene do ďalších miest na Slovensku.

V rámci projektu boli realizované aktivity:

Integrované stredisko Zvolen a Liptovské Vlachy - žiadatelia o azyl

- sociálna a psychologická asistenciu, materiálna pomoc, zdravotné potreby, podpora voľného času, zaradenie maloletých do škôl a výučba slovenského jazyka pre 90 žiadateľov o azyl

Integrované stredisko Zvolen – novopriznaní azyľanti v prvej fáze integrácie

- sociálna asistenciu a poradenstvo, psychologické poradenstvo, balík základných potrieb, registrácia na príslušných úradoch, vypracovanie integračného plánu, zaradenie maloletých do škôl, výučba slovenského jazyka, začlenenie azyľantov do sociálneho systému štátu, podpora aktivít voľného času pre 10 novopriznaných azyľantov

Košice, Lučenec, Zvolen, Ružomberok, Bratislava – druhá fáza integrácie

- sociálna a psychologická asistenciu a poradenstvo, vybavenie domácnosti základným nábytkom, rozširovanie integračného plánu na dosiahnutie nezávislosti, registrácia na príslušných úradoch, doplnková výučba slovenského jazyka, začlenenie do sociálneho systému, zabezpečovanie rekvalifikácie, umiestnenie na trhu práce, spolu pre 40 azyľantov

Stretnutie detí azyľantov

Združenie pripravilo v septembri 2005 pre 22 detí z rodín azyľantov a žiadateľov o azyl z Bulharska, Čechenska, Kosova, Srbska, Sýrie a Ukrajiny 4-dňový pobyt v Štiavnických vrchoch. Vďaka ochote mnohých inštitúcií a jednotlivcov mali deti možnosť jazdiť na koni, venovať sa sokoliarstvu, vidieť divadelné predstavenia a oboznámiť sa s tradičnými remeslami a ručnými prácami.

Ďakujeme za podporu:

- UNHCR
- Nadácii SPP
- žiakom zo 105 slovenských základných a stredných škôl za organizáciu zbierky na pomoc deťom utečencov,
- organizáciám a jednotlivcom z Banskej Štiavnice a Zvolena

Jazyková a odborná príprava azylantov a žiadateľov o azyl

Projekt Jazyková a odborná príprava azylantov a žiadateľov o azyl (JOPA) realizuje Rozvojové partnerstvo JOPA, ktorého členmi sú občianske združenie Človek v ohrození, Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica - Katedra slovenského jazyka a literatúry a Agentúra podporovaného zamestnávania Banská Bystrica.

Cieľovou skupinou projektu sú žiadatelia o azyl, azylanti, cudzinci na tolerovanom pobyte a cudzinci na dočasnom útočisku. Hlavným cieľom projektu je aktívne sa podieľať pri vytváraní vhodných podmienok pre rovnocenný prístup azylantov a žiadateľov o azyl na trh práce a eliminovanie dôvodov ich sociálnej vylúčenosti, ktorými sú nízka jazyková, vzdelanostná a kvalifikačná vybavenosť. Získaním jazykovej a odbornej prípravy sa zlepšujú možnosti cieľovej skupiny uplatniť sa na trhu práce a stať sa sociálne a finančne sebastačnými. Absolvovaním podpornomo-tivačných aktivít získavajú zručnosti potrebné k plnohodnotnému uplatneniu sa na otvorenom trhu práce.

Kľúčové aktivity projektu sú orientované najmä na:

- Vytváranie systémového riešenia jazykovej a odbornej prípravy azylantov a žiadateľov o azyl
- Vypracovanie metodiky na vyučovanie slovenského jazyka ako cudzieho jazyka pre azylantov a žiadateľov o azyl a následné pilotné overovanie v azylových zariadeniach Ministerstva vnútra SR
- Vytvorenie systému tréningových modulov zameraných na získanie základnej orientácie, sociálnych a pracovných zručností cieľovej skupiny
- Zavedenie „Podporovaného zamestnávania“ ako inovatívneho prvku do systému odbornej prípravy azylantov s cieľom ich pracovnej integrácie
- Formovanie pozitívneho postoja potenciálnych zamestnávateľov voči cieľovej skupine

Na medzinárodnej úrovni bolo uzatvorené Nadnárodné partnerstvo so zastúpením Českej republiky, Nemecka a Slovenska. Cieľom Nadnárodného partnerstva je vzájomná výmena informácií a spolupráca pri realizácii národných projektov.

Projekt JOPA je spolufinancovaný Európskou Úniou, prostredníctvom Iniciatívy Spoločenstva EQUAL.

Rozvojové projekty v zahraničí

Kosovo

Podpora zamestnanosti a zvyšovanie kvalifikácie mládeže

Jedným z najväčších problémov v Kosove je zúfalá ekonomická situácia a s ňou súvisiaca nezamestnanosť, ktorá sa odhaduje na vyše 60%. Tá sa dotýka prevažne mladých ľudí, čo je veľmi nebezpečné v spoločnosti, kde väčšinu obyvateľstva tvoria mladí ľudia pod 30 rokov. Perspektívu, ktorú táto najmladšia spoločnosť v Európe potrebuje, môže dostať len tým, že sa zvýši uplatnenie mladých ľudí na pracovnom trhu.

Cieľom projektu **Rozvoj pracovných návykov a zručností mládeže v Kosove**, ktorý v spolupráci so 4 mládežníckymi centrami realizuje združenie od októbra 2005, je umožniť mladým nezamestnaným ľuďom na východe Kosova (Gjilan/Gnjilane, Viti/Vitia, Kamenice/Kamenica, Partesh/Parteš) rozvíjať si svoje pracovné návyky a zvyšovať kvalifikáciu prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- 100 mladých ľudí vo veku od 16 do 25 rokov absolvuje učňovské programy vo vybraných podnikoch a firmách, ktoré im pomôžu získať pracovné návyky, remeselné zručnosti a zvýšiť si kvalifikáciu.
- 100 mladých ľudí absolvuje jazykové a počítačové kurzy.
- Vytvára sa databáza pracovných príležitostí v regióne Gjilan/Gnjilane v spolupráci s miestnymi podnikmi, firmami a úradmi práce.
- Študijný pobyt 8 lídrov mládežníckych klubov na Slovensku, počas ktorého sa kosovski lídri stretnú so svojimi slovenskými kolegami z mimovládnych organizácií, ktorí sa s nimi podelia o svoje skúsenosti v oblasti manažérskych zručností, organizačných schopností, dialógu s podnikateľmi a miestnymi orgánmi, ako aj o skúsenosti so začlenením mladých ľudí do procesu sociálnych a ekonomických zmien.
- Dvaja odborníci na prácu s mládežou a znevýhodnenými skupinami navštívia kosovských partnerov, aby odovzdali priamo na mieste svoje skúsenosti väčšej skupine mladých ľudí, aj na základe spoznania špecifických podmienok v Kosove.

Podpora demokratických médií

V roku 2005 združenie pokračovalo v podpore lokálnych rádii v Kosove, ktoré sa veľkou mierou podieľajú na dialógu a zmierňovaní etnického napätia. Slobodné a zodpovedné médiá môžu zohrať kľúčovú úlohu pri budovaní tolerantnej a otvorenej spoločnosti. Keďže v Kosove vznikla väčšina médií až po skončení vojny v roku 1999, je ich postavenie ešte pomerne krehké a stále zápasia o kvalitu svojho vysielania a dlhodobejšie prežitie. Preto sme našu podporu nezávislých lokálnych rádii zamerali na posilnenie medzietnického dialógu, profesionality, plurality a dlhodobého rozvoja prostredníctvom skúseností zo Slovenska.

Od augusta 2004 do septembra 2005 realizovalo združenie projekt **Posilnenie kapacít multietnických rádii v Kosove**, v rámci ktorého sme podporili rozvoj 4 lokálnych rádii v Kosove pripravujúcich program pre všetky etnické skupiny obyvateľstva:

- Vďaka nákupu nového 300W vysielачa si multietnické Rádio K v Kosovom Polji rozšírilo okruh poslucháčov a 5 korešpondenti začali spravodajsky pokrývať dianie vo všetkých komunitách na etnicky zmiešaných územiach stredného Kosova.
- Rádio Kamenica pripravilo a odvysielalo 52 publicistických polhodinových vzdelávacích programov v albánčine, srbčine a rómčine.
- Rádio Kontakt Plus v severnej Mitrovici a Rádio Mitrovica v južnej Mitrovici začali pravidelnú výmenu reportáží a informačných blokov a každý týždeň pripravovali spoločný program Ponad rieku Ibar, kde sa debatovali pálčivé problémy obyvateľov rozdeleného mesta.
- 5 kosovských novinárov absolvovalo týždňový študijný pobyt v slovenskom rádiu, kde vďaka sledovaniu každodennej práce profesionálnych novinárov a manažérov načerpali skúsenosti a zvýšili profesionalitu svojej novinárskej práce.
- Slovenská expertka na manažment a vytváranie programovej štruktúry rádii vypracovala počas svojich dvoch pracovných pobytov v Kosove s partnerskými rádiami strategický marketingový plán, ktorý rádiiam umožnil zvýšiť kvalitu vysielania, počúvanosť a konkurencieschopnosť.

Vďaka projektu Podpora rozvoja demokratických médií v Kosove, ktorý sa realizuje od októbra 2005 do decembra 2006, pripravuje 5 nezávislých lokálnych rádií spoločný program pokrývajúci transformáciu spoločnosti, občianske témy a kultúru. Novinári z piatich kosovských rádií - Rádia K v Kosovom Poli, Rádia Helix v Prizrene, Rádia Peja, Rádia Kontakt Plus v severnej Mitrovici a Rádia Mitrovica v južnej Mitrovici - pripravujú svoje príspevky pre spoločný program, ktorý sa vysiela každý týždeň vo všetkých týchto rádiách. Každé zo spomínaných rádií pokrýva inú časť Kosova, takže spoločný program je vysielaný v celom Kosove.

Ďakujeme za podporu:

- MZV SR, Programu SlovakAid
- Kanadskej medzinárodnej rozvojovej agentúre CIDA
- National Endowment for Democracy (NED)

Afganistan

Od mája 2004 pôsobí v Kábule stála misia združenia, ktorú vedie slovenská koordinátorka. V apríli 2005 združenie dokončilo základnú školu pre 300 detí v dedine Pofdam v strednom Afganistane. Okrem toho v spolupráci s lokálnym partnerom Afghan Women's Resource Centre (AWRC) združenie organizuje vzdelávacie programy pre vidiecke ženy.

Vzdelávacie programy pre vidiecke ženy

Od mája 2005 prebieha v dvoch komunitných centrách, založených partnerskou organizáciou Afghan Women Resource Center v Sherkhankhaili a Ushturgrame v strednom Afganistane, vzdelávací program pre 200 vidieckych žien. Ženy sa zúčastňujú kurzov, zameraných na získanie pracovných zručností, ako je šitie, vyšívanie a tkanie kobercov. Okrem toho môžu navštevovať kurzy čítania a písania a zdravotného vzdelávania. V rámci centier sú zároveň zriadené materské škôlky pre deti.

Pre ženy zo sociálne slabých rodín a pre vdovy, ktoré majú záujem o malé podnikanie, bol zriadený mikropôžičkový fond. V rámci neho 40 žien dostalo pôžičku na založenie malého podnikania a zároveň školenie v oblasti podnikania a marketingu. Zo splátok za pôžičky je vytvorený fond na podporu ďalšej skupiny žien.

Ďakujeme za podporu:

- MZV SR, Programu SlovakAID

Vzdelávanie tradičných pôrodných asistentiek

V auguste a septembri 2005 združenie zorganizovalo vzdelávanie 20 tradičných pôrodných asistentiek v provincii Kapisa v komunitách Sherkhankhaili a Bakucham. Provincia Kapisa trpí akútnym nedostatkom zdravotníckych zariadení a preto sa mnohým ženám počas tehotenstva nedostáva takmer žiadna odborná starostlivosť. Tradičné pôrodné asistentky sú preto jedinou formou zdravotnej starostlivosti a pomoci, ktorú ženy na vidieku počas tehotenstva môžu využiť. Podobný tréning sa v Sherkhankhaili a Bakuchame organizoval po prvý raz. Obidve dediny dlhoročne trpia vysokou úmrtnosťou tehotných žien aj detí. Afganistan patrí ku krajinám s najvyššou úmrtnosťou novorodeniat.

Ďakujeme za podporu:

- darcom 2% z dane

Podpora komunitných aktivistiek

Cieľom programu je posilniť kapacitu komunitných aktivistiek, ktoré budú vo svojej komunite podporovať ženy a zastupovať ich práva. Dlhé roky boli práva žien v Afganistane potláčané, a preto je potrebné zapájať priamo ženy do riešenia ich problémov a pomôcť im pri zapojení sa do spoločenského života. Združenie organizovalo od júna 2005 trojmesačnú prípravu pre 50 vidieckych žien v provincii Kapisa, ktoré majú záujem stať sa komunitnými aktivistkami. Absolventky po ukončení programu poskytujú informácie z oblasti občianskych práv ďalším ženám v svojej komunite, snažia sa zlepšovať život žien a detí na vidieku, najmä v oblasti zakladania domácich škôl, vzdelávania a podpory malého podnikania.

Ďakujeme za podporu:
- National Endowment for Democracy (NED)

Podpora ľudských práv

Podpora demokratickej opozície na Kube

Združenie začalo aktívne spolupracovať s demokratickými skupinami na Kube, ktoré sa mierovou cestou snažia pripraviť spoločnosť na nevyhnutnú zmenu režimu a následnú transformáciu spoločnosti od roku 2002. Naša pomoc je zameraná na asistenciu slobodne zmýšľajúcej opozícii a rodinám politických väzňov a získanie podpory verejnosti, médií a politikov na Slovensku pre demokratické zmeny na Kube.

- **Program adopcií rodín väznených disidentov na Kube**

Od začiatku roku 2005 rozbehlo združenie v spolupráci s Nadáciou Pontis v rámci verejnej zbierky program adopcií kubánskych politických väzňov a ich rodín slovenskými politikmi, ale aj firmami, organizáciami či jednotlivcami. Zo slovenských politikov rodiny na Kube finančne podporujú poslanci Európskeho parlamentu za SDKÚ (Milan Gaľa, Zita Pleštinská, Peter Šťastný), SMK (Edit Bauer a Árpád Duka-Zólyomi), KDH (Anna Záborská, Miroslav Mikolášik, Ján Hudacký) a SMER (Monika Beňová, Vladimír Maňka, Miloš Koterec), komisár Európskej komisie Ján Figel', poslanec NR SR za SMER Róbert Kaliňák a bývalý predseda NR SR a dnes poslanec za KDH Pavol Hrušovský. Doposiaľ bolo adoptovaných 10 rodín väzňov z provincie Havana (6), Matanzas (1), Las Tunas (2) a Pinar del Río (1). Z programu adopcií a z verejnej zbierky bolo počas roku 2005 podporených 15 rodín politických väzňov, niektoré aj opakovane.

- **Distribúovanie humanitárnej pomoci**

V priebehu roku 2005 sa uskutočnili štyri misie pracovníkov alebo spolupracovníkov združenia na Kubu, ktorých hlavnou úlohou bolo distribuovať finančnú pomoc z verejnej zbierky rodinám odsúdených politických väzňov, poskytnúť podporu demokratickej opozícii na Kube, ale aj zbierať informácie o zdravotnom aj psychickom stave zatknutých, situácii rodín a monitorovať prácu a potreby opozičných skupín.

- **Vypracovávanie návrhov reforiem na Kube**

Slovenskí experti na oblasť ekonomických a vzdelávacích reforiem boli v roku 2005 zapojení do projektu, v rámci ktorého kubánski nezávislí odborníci pripravujú analýzy stavu vzdelávacieho systému a ekonomiky na Kube a ich prípadnej transformácie. Tieto analýzy sú prekladané do slovenčiny a komentované slovenskými expertmi. Ich návrhy a komentáre sú zapracovávané do dokumentov pripravovaných na Kube.

- **Návštevy slovenských novinárov a odborníkov na stredoeurópsku transformáciu**

Počas roku 2005 navštívili Kubu novinári zo Slovenska, ako aj odborník na transformáciu krajín strednej Európy, ktorí v improvizovaných stretnutiach so zástupcami kubánskej opozície odovzdávali svoje skúsenosti s budovaním demokratického žurnalizmu, alebo so skúsenosťami post-komunistickej Európy s prechodom na otvorenú a pluralitnú spoločnosť.

- **Podporu hnutia Ženy v bielom**

V októbri 2005 združenie spolu s Nadáciou Pontis zorganizovalo petíciu na podporu manželiek a matiek kubánskych politických väzňov, známych ako Ženy v bielom, ktorú podpísalo 15 žien aktívne pôsobiacich v politickom, občianskom a kultúrnom živote na Slovensku. Všetkých 15 signatáriek petície sa neskôr pridalo k listu adresovanému kubánskej veľvyslankyni na Slovensku, kde vyzvali kubánske úrady, aby povolili Ženám v bielom vycestovať v decembri do Štrasburgu a prevziať si osobne Sacharovovu cenu za slobodu myslenia v Európskom parlamente. Počas festivalu Jeden svet v novembri 2005 bola predstavená výstava fotografií rodín väzňov Kubánskej jari, ktorú signatárky oboch petícií slávnostne otvorili.

Ďakujeme za podporu:

- National Endowment for Democracy
- Center for a Free Cuba

Aktivity pre verejnosť

Medzinárodný festival dokumentárnych filmov Jeden svet/One World 2005

www.jedensvet.sk

6. ročník Medzinárodného festivalu dokumentárnych filmov Jeden svet sa konal 9. - 13. novembra 2005 vo filmovom klube Charlie centrum, klube A4-nultý priestor a v priestoroch VŠMU a ponúkol 53 dokumentov zahraničnej a slovenskej produkcie rozdelených do 10 tematických sekcií. Dokumenty z rôznych kútov sveta zaoberajúce sa problematikou porušovania ľudských práv, odkrývajúce pozadie konfliktov, nahliadajúce do života utečencov, ľudí žijúcich v nedemokratických režimoch, či chorých na AIDS si prišlo pozrieť okolo 12 000 divákov vrátane 2 000 žiakov základných a stredných škôl.

Cenu Človeka v ohrození za prácu v krízových oblastiach si z rúk predsedu Národnej rady SR pre ľudské práva, menšiny a postavenie žien, pána Lászlo Nagya, prevzala Emília Pavleová, ktorá pôsobila ako zdravotná sestra v poľnej nemocnici na Sumatre zasiahnutej cunami. Divácky najúspešnejším filmom sa stal dokument Smrť v Gaze, ktorej režisér a kameraman James Miller bol zastrelený izraelským vojakom a stal sa ďalšou obeťou konfliktu, ktorého zhubný dopad na životy palestínskych detí sa snažil čo najvernejšie zaznamenať.

Filmovú prehliadku doplnilo 15 diskusií s hosťami zo zahraničia a zo Slovenska o krajinách ako: Severná Kórea, Bielorusko, Čečensko, Irak, Bosna a Hercegovina, Libéria, Izraelsko-palestínsky konflikt či na témy humanitárna pomoc na Srí Lanke alebo problematika AIDS. Festival tento rok navštívili napríklad filmoví režiséri Ewa Ewart a Philip Cox z Veľkej Británie, Eric Bergkraut a Nicolas Wadimoff zo Švajčiarska, Sebastian Heinzl z Nemecka, novinárka Béatrice Guelpa zo Švajčiarska, riaditeľka Európskeho výskumného centra v Sarajeve Tija Memišević, aktivistka organizácie Echo vojny Zainap Gašajeva z Čečenska a český fotograf Jan Šibík. Sprievodnými akciami festivalu Jeden svet 2005 bolo aj päť fotografických výstav a multikulturálny večer venovaný utečencom na Slovensku.

Ďakujeme za podporu:

- Slovenskej sporiteľni, generálnemu partnerovi festivalu
- Ministerstvo kultúry SR

Jeden svet v regiónoch Slovenska

Vybrané filmy z festivalu Jeden svet boli v spolupráci s kultúrnymi organizáciami v regiónoch prezentované aj v ďalších 12 mestách – Košice, Prešov, Brezno, Zvolen, Svidník, Žilina, Šamorín, Čadca, Pezinok, Banská Bystrica, Banská Štiavnica a Poprad.

Internetový časopis MONITOR

www.clovekvohrozeni.sk/monitor

Monitor je samostatný internetový časopis pripravovaný združením Človek v ohrození. Na jeho stránkach sú uverejňované články, eseje, reportáže a prepisy diskusií. Monitor pokrýva oblasti sveta, o ktorých médiá prinášajú len kusé spravodajstvo a má prispievať k zlepšovaniu informovanosti o krajinách na okraji záujmu našej verejnosti. Regióny, ktorým sa časopis venuje: Ázia, Blízky a Stredný Východ, Kaukaz, Stredná Ázia, Balkán a Turecko, Latinská Amerika, východná Európa. Špecializované témy: Ženy, Migrácia, Ľudské práva v zahraničnej politike, Humanitárna a rozvojová pomoc.

Vzdelávacie programy pre školy

Vzdelávacia kampaň pre školy „Panáčik pre utečencov – naučme sa rozumieť a pomáhať“

www.panacik.sk

Kampaň nadviazala na minuloročnú vzdelávaciu kampaň „Panáčik pre Afganistan“. Do projektu sa zapojilo 550 základných a stredných škôl z celého Slovenska. Učitelia občianskej výchovy, etiky, geografie a iných predmetov realizovali na dobrovoľnej báze formou alternatívneho vyučovania vzdelávacie dvojhodinovky. Interaktívnym a atraktívnym spôsobom oboznámili žiakov a študentov o problematike rozvojových krajinách v Afrike a Ázii a o dôvodoch a dôsledkoch odchodu utečencov z vybraných krajín. Použili pri tom združením pripravené metodické, obrazové a textové materiály. Žiaci a študenti zo 63 škôl sa po absolvovaní dvojhodinovky rozhodli zapojiť aj do zbierky združenia, ktorej výťažok bol určený pre 15 detí utečencov, ktorí získali azyl na Slovensku (najmä na zakúpenie školských potrieb, kníh, učebníc, hračiek a na zorganizovanie víkendového tábora pri Banskej Štiavnici). Celkovo sa podarilo vyzbierať 123.000 Sk, Nadácia SPP pridala ďalších 50.000 Sk.

Ďakujeme za podporu:

- MZV SR, Programu SlovakAid
- Nadácii SPP
- žiakom základných a stredných škôl na celom Slovensku

Vzdelávacia kampaň pre stredné školy „Jeden svet na školách“

Združenie Človek v ohrození realizovalo v mesiacoch október – december 2005 už tretí projekt rozvojového vzdelávania. Po prvýkrát boli ako hlavný metodický materiál použité dokumentárne filmy, zamerané na tému humanitárnej pomoci, multikulturalizmu, chudoby vo svete a globalizácie. Na projekte sa zúčastnilo viac ako 7 000 študentov z 94 stredných škôl z celého Slovenska. Uskutočnilo sa 350 premietaní dokumentárnych filmov z archívu festivalu Jeden svet spojených s diskusiami. Cieľom projektu je výchova mladej generácie k tolerancii, filantropii, zvýšeniu empatie a k pochopeniu ľudských práv a globálnych problémov.

Súčasťou zaslaných materiálov boli okrem filmových nosičov s dokumentárnymi filmami aj metodické materiály, umožňujúce pedagógom lepšie pochopiť tému a použiť najnovšie metódy alternatívneho vyučovania v praxi.

Ďakujeme za podporu:

- MZV SR, Programu SlovakAid

Kluby Jeden svet na stredných školách

V rámci projektu pripravuje 10 vyškolených stredoškolských organizátorov Klubov Jeden svet v spolupráci s OZ Človek v ohrození projekcie dokumentárnych filmov spojené s diskusiami a návštevami hostí na školách, prípadne v kultúrnych zariadeniach v svojom meste.

Ďakujeme za podporu:

- Programu Európskej únie - Youth
- Nadácii pre deti Slovenska

Podporovatelia združenia v roku 2005

Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM)
 SlovakAid - Ministerstvo zahraničných vecí SR
 UNHCR
 Ministerstvo kultúry SR
 Kanadská medzinárodná rozvojová agentúra CIDA a program ODACE
 Nadácia otvorenej spoločnosti
 Nadácia pre deti Slovenska
 National Endowment for Democracy
 Center for a Free Cuba
 Nadácia Ekopolis
 IUVENTA, Program YOUTH
 Nadácia SPP

Slovak Telecom, Orange Slovensko, Slovenská sporiteľňa, ISSO, Slovak Airlines, Petit Press, C.E.N., VŠMÚ

Veľvyslanectvo USA, České kultúrne centrum, Švajčiarske veľvyslanectvo, Kanadské veľvyslanectvo, British Council, Španielske veľvyslanectvo, Goethe Inštitút, Poľské kultúrne centrum, Francúzsky inštitút

Rádio Expres, TV TA3, STV, SME, Mosty, Nové slovo, Zoznam, NotaBene, Euractiv

a stovky individuálnych darcov.

Správna rada združenia v roku 2005

Andrej Bán - predseda
 Eva Beerová - podpredseda
 Ivan Sýkora - podpredseda
 László Nagy
 Zora Bútorová
 Juraj Jánošík
 Boris Koreň

Pracovníci združenia v roku 2005

Nora Beňáková - riaditeľka kancelárie
 Mária Tománková - finančná manažérka
 Peter Ferianc – účtovník (do mája 2005)
 Linda Gopfertová – účtovníčka (od marca 2005)
 Galya Terzieva – koordinátorka pre fundraising a PR (do septembra 2005)

Projekty v zahraničí:

Eliška Sláviková – programová manažérka pre Západný Balkán a Kubu
 Ivana Kullová – koordinátorka projektov na Kube (od septembra 2005)
 Pavol Makýš - vedúci misie na Srí Lanke (marec – september 2005)
 Branislav Gál – vedúci misie na Srí Lanke (od septembra 2005)
 Matúš Beňovič – humanitárny pracovník, Srí Lanka
 Katarína Macejáková – vedúca misie v Afganistane (do augusta 2005)
 Marcela Ondeková – vedúca misie v Afganistane (od augusta 2005)

Projekty na Slovensku:

Program pre pomoc Rómom
 Barbora Meššová – terénna pracovníčka, projekt IOM (do mája 2005)
 Jakub Mináč – terénny pracovník, projekt IOM (do mája 2005)
 Lukáš Zajac – terénny pracovník, projekt IOM (do mája 2005)

Program pre pomoc utečencom

Mária Kekeliová – koordinátorka projektov pre azylantov

Alexandra Staňová - sociálna pracovníčka, projekt UNHCR, Zvolen (do júla 2005)

Mária Pravdová – sociálna pracovníčka, projekt UNHCR, Zvolen (od júla 2005)

Martina Nováková – sociálna pracovníčka, projekt UNHCR, Zvolen

Ladislav Šándor – komunitný pracovník, projekt UNHCR, Košice (od mája 2005)

Kajo Zbořil – koordinátor projektu JOPA, Zvolen

Ingrid Zibrinová – sociálna pracovníčka, projekt JOPA, Zvolen (od augusta 2005)

Miriám Uramová – koordinátorka jazykovej prípravy, projekt JOPA, Zvolen

Vzdelávacie programy

Lukáš Zajac – koordinátor pre vzdelávacie programy na školách (od augusta 2005)

Andrej Navojský – metodik pre vzdelávacie programy pre školy (od septembra 2005)

Ivana Petříková – festival Jeden svet (september – október 2005)

Finančná správa

Príjmy 2005	SKK
Verejná zbierka SOS Ázia *1	4 347 764
Verejná zbierka Pomoc deťom utečencov	127 488
Verejná zbierka SOS Pakistan *2	103 795
Verejná zbierka pre školu v Afganistane	78 772
Verejná zbierka SOS Povodne v Rumunsku	41 973
Verejná zbierka SOS Povodne v SR	21 974
Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM)	6 319 539
UNDP (Program MZV SR - SlovakAid)	4 509 435
Fond Bratislava-Belehrad (Program MZV SR - SlovakAid)	2 136 946
UNHCR	1 816 193
National Endowment for Democracy	1 415 147
Ministerstvo práce, soc. vecí a rodiny (Program EQUAL)	1 170 081
Ministerstvo zahraničných vecí	1 000 000
Center for a Free Cuba	679 054
Ministerstvo kultúry	260 000
Trialog	121 655
Iuventa (Program Mládež)	104 110
CIDA (Program ODACE)	76 514
Švajčiarske veľvyslanectvo	74 289
Veľvyslanectvo USA	47 550
Goetheho inštitút	38 018
Concord	34 691
British Council	25 229
Kanadské veľvyslanectvo	21 745
Nadácia pre deti Slovenska	16 040
Nadácia otvorenej spoločnosti	15 176
Francúzsky inštitút	11 699
České kultúrne centrum	8 250
Veľvyslanectvo Španielskeho kráľovstva	5 000
Bjorsonová spoločnosť	1 000
Poľské kultúrne centrum	633
Slovenská sporiteľňa	300 000
Publicis/kunst s.r.o.	51 900
Slovenská televízia	47 600
Slovnaft a.s.	45 000
Boris Marcel	44 223
Slovenské aerolínie	23 800
Tesco Stores SR a.s.	8 371
Mosty s.r.o.	5 950
Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen	1 543
Dary fyzických osôb	384 316
2 % z dane	258 651
Úroky	99 987
Kurzové zisky	21 887
Spolu	25 922 988

Náklady 2005	SKK
Pomoc v zahraničí	
Afganistan	4 722 403
Srí Lanka	3 072 298
Kosovo	2 171 240
Indonézia	1 601 956
Pakistan	1 103 861
Kuba	1 170 220
Rumunsko	120 264
Ukrajina	30 701
Vzdelávacie programy v SR	
Filmový festival Jeden svet	846 417
Vzdelávacie projekty na školách	767 102
Humanitárne programy v SR	
Sociálny a humanitárny program pre Rómov	6 604 304
Program pre azylantov	3 272 081
Výdaje na prevádzku kancelárie v SR	92 460
Spolu	25 575 307